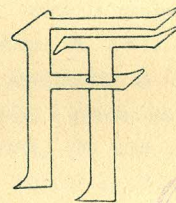

A. J. 449.

MIKES KELEMEN TÖRÖKORSZÁGI LEVELEI

Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta

ERŐDI BÉLA

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

1906

H. H. N. fec.

Clemens Mikes.

MAGYAR REMEKIRÓK

A MAGYAR IRODALOM FŐMŰVEI

Sajtó alá rendezik

Alexander Bernát	Erődi Béla	Négyesy László
Angyal Dávid	Ferenczi Zoltán	Rákosi Jenő
Badics Ferencz	Fraknói Vilmos	Riedl Frigyes
Bánóczi József	Gyulai Pál	Széchy Károly
Bayer József	Heinrich Gusztáv	Váczy János
Beöthy Zsolt	Koroda Pál	Vadnay Károly
Berzeviczy Albert	Kossuth Ferencz	Voinovich Géza
Endrődi Sándor	Kozma Andor	Wlassics Gyula
Erdélyi Pál	Lévay József	Zoltvány Irén

5. KÖTET

MIKES K. TÖRÖKORSZÁGI LEVELEI

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

1906

beds v. Zulhidse (a zarándoklás) hónapja 10—12-ikén, a mi 66 napra van Ramazan után. A közvetlenül Ramazan után eső bajram a *kis bajram* vagy czukorünnep (*kücsük bajram* v. *seker bajrami*). Ezt megelőzi az *Id fitr* (böjtszegés).

¹⁷¹ I. Mahmud szultán a mecsetből visszatérve, a külső kapu alatt rogyott össze és halt meg. A műezzinek azonnal kihirdették Oszmánnak, II. Musztafa fiának trónralépését. I. Mahmud 24 évig kegyesen és szerencsésen uralkodott.

¹⁷² III. Ahmed (1703—1730, I. Mahmud 1730—1754) és III. Oszmán (1754—1757).

¹⁷³ nem *kalinicza*, hanem *kalin nikta* (Καλήν νύκτα), görög köszöntés annyi mint jó éjszakát!

¹⁷⁴ februárius 16-ikán fosztotta meg állásától Musztafa pasa nagyvezirt s tette helyébe *Hekimzáde Ali pasát*, a ki már két ízben volt nagyvezir.

¹⁷⁵ *Hekimzáde* (Orvos fia) *Ali pasa* harmadszor csak 53 napig volt nagyvezir; *Naili Abdullah pasa*, az ő utódja 79 nap mulva követte elődjét; *Nisandsi Ali pasa* (és nem mint Mikes írja *Szilikdar Ali pasa*) 58 napi vezirkedés után nemcsak méltóságát, hanem vele életét is elvesztette (október 22-ikén). Őt követte *Mohammed Szaid pasa*.

¹⁷⁶ I. az előbbi jegyzetet.

¹⁷⁷ *Emir akhor Musztafa*, a ki másodszor viselte a nagyveziri méltóságot, 1756 évi december 10-ikén fosztatott meg tőle, utódja lett *Raghib Mohammed pasa*.

¹⁷⁸ helyesen *Raghib Mohammed pasa*; I. az előbbi jegyzetet.

¹⁷⁹ Mikes a várnai ütközetet mondja el itten, a török császár II. Murad szultán.

¹⁸⁰ Mikes hibásan nevezi V. Lajosnak a magyar királyt, a ki alatt a várnai csata volt; I. Ulászló alatt történt. 125-ik levélben ugyancsak a várnai ütközet előtti esküszegést hibásan keresztény császárnak tulajdonítja, I. Ulászló magyar király szegte meg adott szavát.

¹⁸¹ III. Oszmán császár nem október 29-ikén, hanem 30-ikán halt meg. Utódja lett III. Ahmed szultán fia, III. Musztafa, a ki 1773-ban halt meg.

¹⁸² *Basbug* v. *basbog* összetett szó, melynek alapszava *bog* (törökül) főnököt, urat, vezért jelent, a határozó szó *basnak* (törökül) értelme fej, mindkét szó synonymon s összetételben nemzetségsőt, csapatvezetőt, elnököt jelent.

TARTALOM.

	Lap
Bevezetés	5
Mikes Kelemen törökországi levelei	25
Jegyzetek	371